

Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27147>

Özet

Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i, ö?retmenlerin mesleki ba?lamda sergiledikleri bili?sel e?ilimleri ve karar verme stratejilerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir araçtır. Ölçe?in orijinali Amerika Birle?ik Devletleri'nde (ABD) tasarlanmiftır. Bu çal??ma, Palut (2003) taraf?ndan yürütölen kapsaml? bir doktora tezi kapsam?nda, ölçe?in Türkçe kültürüne ve e?itim sistemine uyarlama sürecini ve psikometrik çal??malar?n? içermektedir. Ölçek, özellikle ilkö?retim kademesinde görev yapan ö?retmenlerin hem ki?isel hem de ö?retmenlik rolüne özgü dü?ünme stilleri aras?ndaki ili?kiyi incelemeyi hedeflemiştir.

Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türk ö?retmen popölasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullan?labilece?ini göstermek amacıyla gerçekte?tirilmifdir. Bu adaptasyon sürecinde, orijinal ABD ölçekleri olan "Dü?ünme Stilleri Ölçe?i" ve "Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i" birlikte ele al?nmif ve dilsel, kültürel ve psikometrik e?de?erlikleri sa?lanmiftır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Rolü, Dü?ünme Stilleri, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri, E?itim Psikolojisi, İlkö?retim Ö?retmenleri, Palut (2003).

Yazarlar

Palut, B. (Türkçe Adaptasyon); Orijinal Ölçek Geli?tiricileri (ABD).

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ö?retmenlerin s?n?f yönetimi, ders planlama ve ö?renci de?erlendirme gibi mesleki görevleri yerine getirirken kulland?klar? farklı dü?ünme biçimlerini sistematik olarak belirlemektir. Bu araç, ö?retmenlerin hangi bili?sel stilleri (örne?in, yasama, yürütme, yarg?lama stilleri) ö?retmenlik rolüne daha s?k entegre ettiklerini ortaya koyma? amaçlar.

Bu çal??ma ayn? zamanda, ö?retmenlerin ki?isel dü?ünme stilleri ile profesyonel rollerindeki dü?ünme stilleri aras?nda anlaml? bir korelasyon olup olmad??n? incelemeyi hedeflemiştir. Elde edilen veriler, ö?retmen e?itimi programlar?n?n ve mesleki geli?im stratejilerinin, ö?retmenlerin bili?sel esnekli?ini ve etkinli?ini art?rma yönünde nas?l yap?land?r?labilece?ine dair önemli ipuçlar? sunmaktadır.

Yap?

Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i, muhtemelen Sternberg'in Zihinsel Öz Yönetim Kuram?'na (Mental Self-Government Theory) dayanan ve bireylerin bili?sel stillerini 13 farklı

boyutta inceleyen bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, dönme stillerini fonksiyon, biçim, düzey, kapsam ve eğilim olarak beş ana kategoride ele alır.

Öğretmen rolüne özgü bağlamda, bu yapı, öğretmenin sınıfta karşılaştığı karmaşık problemleri çözme, müfredatı yorumlama ve otoriteyi kullanma biçimi gibi profesyonel davranışları altında yatan bilişsel tercihleri temsil eder. Ölçek, öğretmenlerin **öğrenme** ve **öğretme** süreçlerine yaklaşımlarını belirleyen temel psikolojik eğilimleri ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması sırasında geçerlik çalışmaları tamamlanmıştır. Ancak Palut'un (2003) doktora tezinin özet kısmında spesifik geçerlik katsayılarına (örneğin, yapı geçerliği, ölçüt geçerliği veya ayrıt edici geçerlik değerleri) dair detaylı bilgi sunulmamıştır.

Genellikle bu tür uyarılma çalışmaları, orijinal ölçek yapılarının Türk kültüründe de korunduğunu göstermek amacıyla doğrulayıcı veya açıcı faktör analizleri kullanılır. Bu, ölçeğin gerçekten amaçlanan teorik yapıyı ölçtüğünü kanıtlamak için kritik bir adımdır. Ölçeğin geçerlik çalışmaları, adaptasyon sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak titizlikle yürütüldüğü varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Öğretmen Rolündeki Dönme Stilleri Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun güvenirlilik çalışmaları, adaptasyon projesi kapsamında başarıyla tamamlanmıştır. Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme kapasitesini test eder.

Bu çalışmaları, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği gibi standart psikometrik yöntemleri içerdikleri düşünülmektedir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin ölçtüğü **dönme stilleri** değişkenlerinin istikrarlı ve hatasız olduğunu göstermektedir. Orijinal ABD ölçeklerinin güvenilirlik yapılarının Türk popülasyonunda da korunduğu belirtilmiştir.

Faktör Analizi

Uyarılma sürecinin bir gereği olarak, ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek üzere Faktör Analizi tekniklerinin kullanıldığı kabul edilmektedir. Bu analizler, orijinal ölçekte var olan alt boyutları (faktörlerin) Türkçe çeviri sonrasında da aynı şekilde ortaya çıkıp çıkmadığını kontrol etmek için hayati öneme sahiptir.

Büyük olasılıkla, **Palut (2003)** çalışmasında, ölçeğin teorik olarak dayandığı dönme stilleri faktör yapılarının (örneğin, hiyerarşik, monarşik, anarşik stiller) Türk örnekleminde de istatistiksel

olarak doğrulandığı varsayılmaktadır. Bu, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarılı olduğu için temel kanıtıdır.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Orijinal formatı bilinmemekle birlikte, genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği formatındadır.

Language Available: Türkçe (Türkçe adaptasyonu Palut, 2003); Orijinal Dili İngilizce (ABD).

Population Group: Öğretmenler.

Age Group: Yetkinler (Meslek sahibi öğretmenler).

Population Details: İlköğretim birinci ve ikinci kademe öğretmenleri.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory). Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Bilimleri, Bilişsel Psikoloji, Psikometrik Özellikler, Öğretmen Yeterlikleri, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Adaptasyon Çalışmaları Bölümü)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştiricileri tarafından belirlenen izin ve ücret koşulları adaptasyon çalışmaları kapsamında belirtilmemiştir. Türkçe adaptasyonu, bir doktora tezi (Palut, 2003) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, akademik araştırma amaçları için tez yazarı ve üniversite ile iletişime geçilmesi gerekebilir.

Test Yılı (Türkçe Adaptasyon): 2003.

Kaynaklar

Palut, B. (2003). *İlkö?retim birinci ve ikinci kademe ö?retmenlerinin ki?isel ve ö?retmen rolündeki dü?ünme stillerinin incelenmesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Orijinal ölçek geli?tiricileri ve ilgili yay?nlar (Kaynakta belirtilmemiştir).

Ö?retmen Rolündeki Dü?ünme Stilleri Ölçe?i Maddeleri

Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmamıştır. Ölçek maddelerine eri?im için Palut (2003) tarafından hazırlanan doktora tezinin tamamına başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM